

**Byggnadsminnesförklaring av Medborgarhuset Kusten i Stockvik, Dingersjö 1:67,
Njurunda sn, Sundsvalls kn**

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen förklarar Medborgarhuset Kusten i Stockvik, Dingersjö 1:67, Njurunda sn, Sundsvalls kn som byggnadsminne.

Beslutet har tagits i enlighet med 3 kap. 1 § lagen (SFS 1988:950) om kulturminnen mm.

Om särskilda skäl finns får Länsstyrelsen enligt 3 kap. 14 § i kulturminneslagen lämna tillstånd till ändring av byggnadsminne.

Länsstyrelsen och Länsmuseumet lämnar råd och anvisningar för byggnadens underhåll.

Frågan om byggnadsminnesförklaring väcktes av Länsstyrelsen 2002-11-20.

REMISSER OCH FÖRELÄGGANDEN

Ägaren har i ett yttrande, inkommet till länsstyrelsen 2003-12-08, godkänt förslaget till byggnadsminnesförklaring och yrkar ingen ersättning för skyddsföreskrifterna.

Sundsvalls kommun har i ett remissyttrande, inkommet till länsstyrelsen 2003-12-11, godkänt förslaget till byggnadsminnesförklaring.

Länsmuseumet Västernorrland har i ett remissyttrande, inkommet till länsstyrelsen 2003-12-02, godkänt förslaget till byggnadsminnesförklaring.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

1. Byggnaden får inte rivas, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
2. I byggnaden får inga ingrepp göras i stomme eller ursprunglig planlösning.
3. I de rum som kryssmarkerats på bifogad planlösning, d v s foajén med garderob, danslokalen Rotundan och matsalen Terrassen, konditoriet med servering, teater- och biografssalongen får inga ingrepp göras på äldre fast inredning eller dess ytskikt. (Åtgärder i enlighet med den restaureringsplan länsstyrelsen tagit fram i samråd med fastighetsägaren kan dock genomföras utan tillstånd från Länsstyrelsen).

4. Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård- och underhållsarbete skall utföras med antikvariskt korrekta byggnadsmaterial och metoder på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.

MOTIVERING FÖR BYGGNADSMINNESFÖRKLARING

Medborgarhuset Kusten är med sin sakliga och tidstypiska modernistiska arkitekturstil en värdig representant för de centrumanläggningar som uppfördes i Sverige under efterkrigstiden. Folkhemmets sociala visioner och den stora framtidsoptimismen som präglade perioden finns representerade i Kusten. En bidragande orsak till byggnadens unicitet är också att flera ursprungliga funktioner och verksamheter fortfarande finns kvar.

En byggnadsminnesförklaring av Kusten är i linje med Västernorrlands strategiska kultur- och miljöprogram Utsikt mot framtiden – Nya perspektiv 2003 – 2006. I programmet utpekades fyra prioriterade temaområden där Kusten har bäring på två temaområden: Industrisamhällets kulturarv och den mångkulturella mötesplatsen.

BESKRIVNING OCH HISTORIK

Kusten uppfördes efter andra världskriget när Sverige gick in i en extrem tillväxtperiod. Nu skulle tankarna om folkhemmet förverkligas och den akuta bostadsbristen skulle byggas bort. Husbyggnandet var under 1950-talet fortfarande hantverksmässigt och relativt småskaligt och det gavs även utrymme till variationer i detaljutformningen.

En viktig ledstjärna i stadsplaneringen var att skapa lokala mötesplatser. Människor skulle till exempel kunna umgås i en centrumanläggning för att nyttja så vitt skilda verksamheter som biograf, danslokal och postkontor eller bedriva studiecirkel och idrott i samma anläggning. Dessa visioner kombinerade med den stora framtidsoptimism, som präglade tiden, representeras i Folketshuset Stockvik - Medborgarhuset Kusten.

Medborgarhuset Kusten är beläget i anslutning till Stockviks kemiskt tekniska industri som är belägen längs kusten strax söder om Sundsvall. Kusten hade mest verksamhet mellan åren 1955 och fram till 1970-talets slut. Mellan de åren fanns i huset bank, postkontor, bibliotek, konditori, biograf, teater, skola och ungdomsgård. Av de ursprungliga funktionerna återstår danstillställningarna samt att fotbollsklubben Stockvik fortfarande använder klubb- rum, motionshall och omklädningsrum för sin verksamhet.

Tillkomsten

År 1945 tillsattes en kommitté som fick uppdraget att utreda frågan om ett nytt Folketshuset i Stockvik. Dåvarande Njurunda kommun och Stockholms Super Fosfats Fabrik (SSFF) drev frågan om behovet av en ny samlingslokal för de som var verksamma i Stockvik. År 1950 såldes gamla Folketshuset till Stockviksverket och Folketshusföreningen upphörde.

Den 15 mars 1953 nybildades föreningen och den 25 oktober samma år godkändes ett ritningsförslag på ett nytt Folketshus i Stockvik. Arkitekterna bakom förslaget var Åke Lundberg och Bengt Lekhammar. Den 3 november 1953 tog disponent Nils Furst på Stockviksverken det första spadtaget till den nya anläggningen. I direkt anslutning till själva byggnaden anlades en fotbollsplan. Fotbollsplanen lär för övrigt vara en av de första i Sverige där man nyttjade spillvärme från industrin för att värma upp planen. Byggnationen tog 16 månader och den 14 januari 1955 invigdes Kusten. Byggkostnaden uppgick till ca 1.150.000 kronor.

Byggnadens exteriör

Byggnaden består av tre sammanbyggda delar med oregelbunden utformning vad gäller storlek i planyta och höjd. Det dominerande mittpartiet är längre men något lägre än de övriga delarna. I mittpartiet finns en framträdande huvudentré med glasade partier och en tilltalande neonskylt med texten "Kusten" i stilistiska bokstäver. Neonskylten är tillverkad av Stockholmsfirman Morneon och logotypen återkommer på det porslin som fortfarande finns bevarat.

Byggnadens fasader består av liggande rött fasadtegel med vertikala räfflor. De vitmålade fönstren är tidstypiska med en asymmetrisk indelning i en stor och liten båge. De flacka taken var ursprungligen täckta med takpapp men de täcktes med plåt under 1990-talet. Under inrådan från antikvarisk expertis har delar av takfallen åter täckts med papp.

Byggnadens interiör

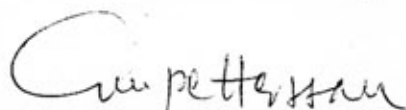
Den låga mittbyggnaden med entrépartiet inrymmer en välbevarad foajé med garderober och toaletter. Här når man danslokalen Rotundan med tillhörande café och servering till vänster och den stora biograf- och teatersalongen till höger. I danslokalen och serveringen finns stora delar av den ursprungliga inredningen kvar oförändrad med undantag av bord, stolar och armatur. Dessa finns dock bevarade i byggnaden och kommer förhoppningsvis åter i funktion. Biograf- och teatersalongen har sittplatser för 284 personer och här finns hela inredningen bevarad med armaturer, stolar, textilier och färgsättning. I projektorrummet finns all maskinell utrustning kvar för filmvisning. I den vinkelställda byggnaden mot norr finns en f d vaktmästarbostad med tre rum. Bottenvåningarna inrymmer, förutom driftsfunktioner, klubbрум, motionshall, omklädningsrum med duschar, föreningslokaler, förrådsutrymmen och teaterloger.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som inte är nöjd med detta beslut, kan överklaga det hos Länsrätten i Västernorrlands län genom en skrivelse som dock skall sändas till Länsstyrelsen, Kulturmiljö, 871 86 Härnösand.

Skrivelsen skall ha inkommit senast tre veckor från den dag vederbörande har fått del av beslutet. Ytterligare upplysningar om sådant överklagande lämnas i bilagt informationsblad, "Hur man överklagar till Länsrätten".

I den slutliga handläggningen av detta ärende har även förste länsassessor Håkan Englund, avdelningschefen för samhällsbyggnadsavdelningen Leif Kåsthag och biträdande länsantikvarien Eva Carron deltagit.

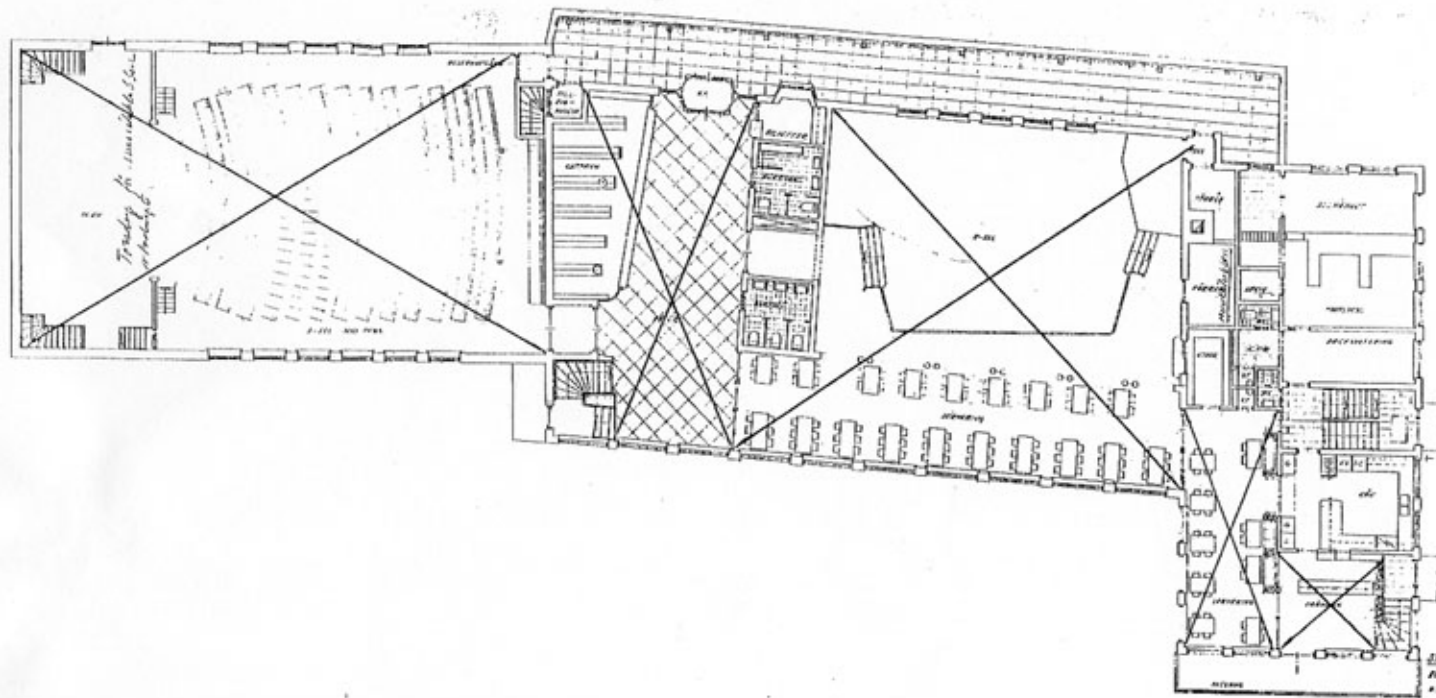
Gun-Marie Pettersson
länsråd

Topbjörn Svaan
antikvarie Samhällsbyggnadsavdelningen

Bilagor:
Plan – och fasadritningar

Kopia till:
Riksantikvarieämbetet, Kulturmiljöavd, Box 5405, 114 84 Stockholm
Sundsvalls kommun, Stadsbyggnadsnämnden, 851 85 Sundsvall
Länsmuseet Västernorrland, Box 34, 871 21 Härnösand
För registrering i fastighetsregistrets allmänna del enligt 3 kap 8 § kulturminneslagen:
Lantmäterimyndigheten Sundsvalls kommun, 851 85 Sundsvalls kommun

B.17.

Architect's signature and name.

PROGETTO PER LA COSTRUZIONE DI UN EDIFICIO A 100 METRI DI ALTEZZA, LAVORATO NEL 1968

Medborgarhuset i Stockholm
Plan 1 och 2

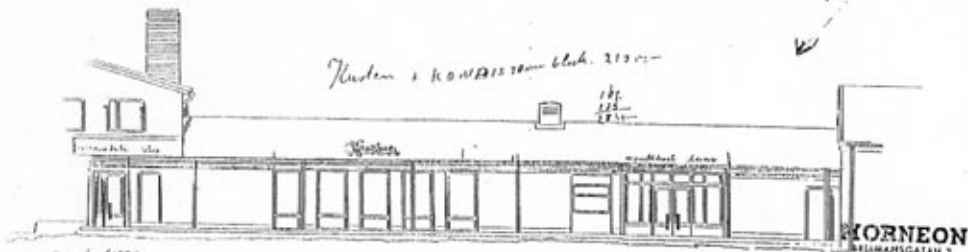
Klubbhuset
Rymlighet 5

Bibliotek

Klubbhuset
↓
Klubbhuset
↓
Klubbhuset

Klubbhuset

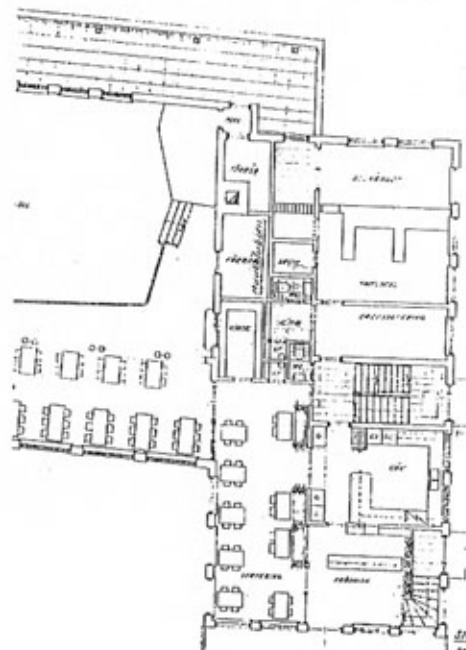
Klubbhuset

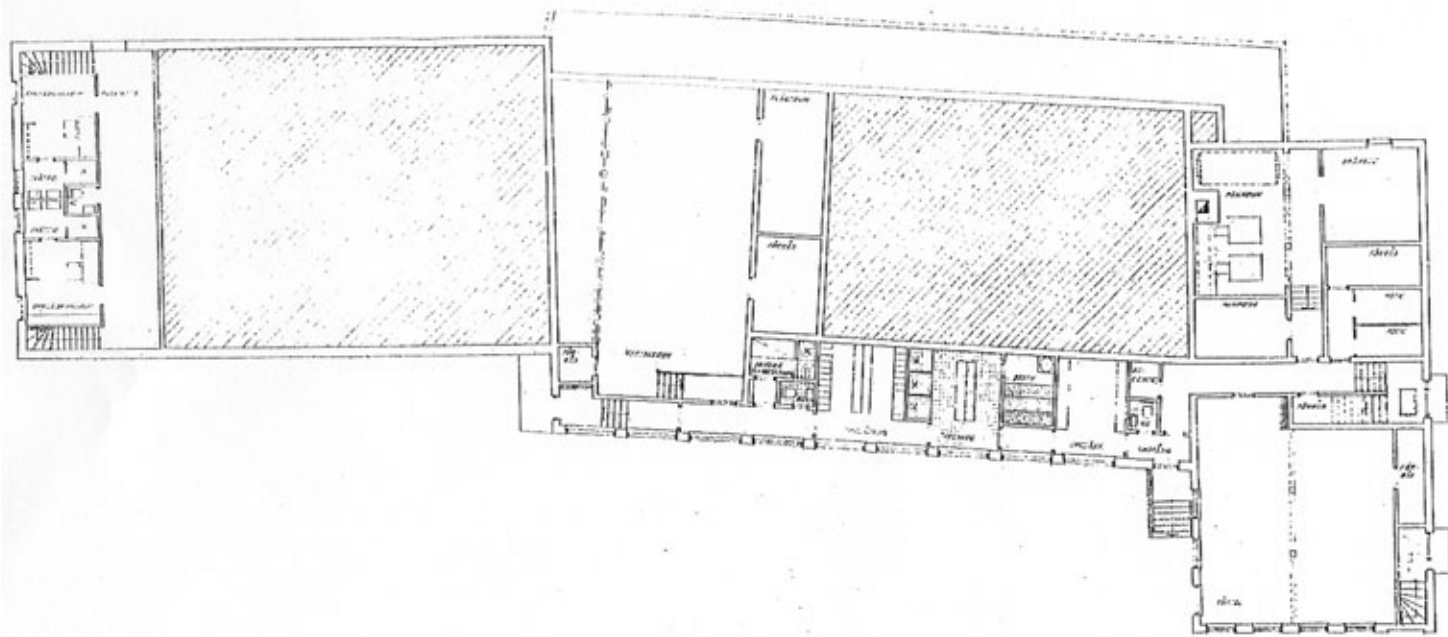
KORNEON

KORNEON
STOCKHOLM 54
TEL 43 00 13

0-4376-8
100 100 100

2/17

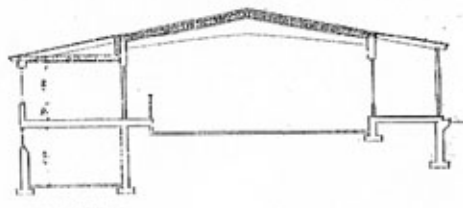
B.11.

Сделано в 1911
v. 1/2

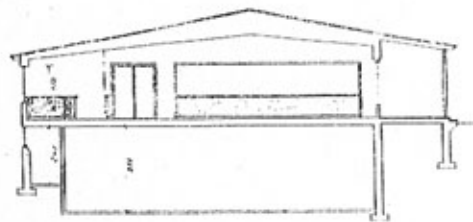
STOCKHOLM ARCHITECTURAL OFFICE
21, SEPTEMBER 1911
ARCHITECT, LEONARDO PERLIN, M.S. 1907
№ 3

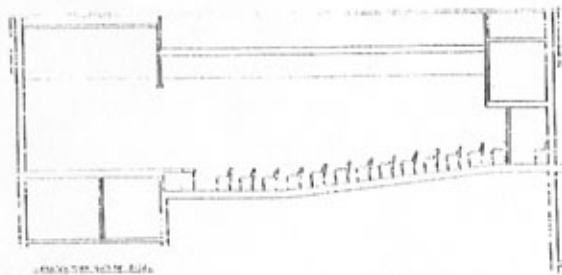
FRONT ELEVATION

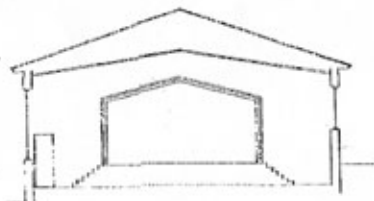
SIDE ELEVATION

REAR ELEVATION

CROSS SECTION

FRONT ELEVATION

B-17

Submitted by
[Signature]

STOCKYAK ARCHITECTURAL DESIGN AND
 CONSTRUCTION, 11211 10th Avenue S.E.,
 Bellevue, Washington, D.C. 98004